

Reforma pensiilor „nesimtite” - atac direct la contribuabili

Patronii firmelor private, membrii asociatiilor familiale, persoanele autorizate sa desfasoare activitati independente, precum si cele care realizeaza venituri exclusiv din drepturi de autor, conventii civile sau contracte de colaborare vor fi obligate sa plateasca contributiile de asigurari sociale (CAS) de minimum 220 si maximum 2.870 de lei lunar pe veniturile obtinute din aceste activitati. Banii colectati astfel vor finanta transferul obligatiilor de plata ale pensiilor fostilor angajati din aparare, ordine publica si siguranta nationala de la bugetul de stat la cel al asigurarilor sociale, scrie Adrian Mosoianu în Saptamâna Financiara

Unele pensii „nesimtite” aflate în prezent în plata sunt mai de bun-simt decât altele! Asa reiese din ultima varianta a proiectului de lege privind sistemul unitar de pensii publice, elaborata de Guvern si data publicitatii saptamâna trecuta. ?i nu numai atât. În conditiile în care noua lege a pensiilor va fi adoptata în forma ei actuala, o serie întreaga de antreprenori privati si liber-profesionisti vor fi taxati suplimentar, pentru a se acoperi atât deficitul actual al bugetului asigurarilor sociale de stat, cât si obligatiile suplimentare de plata ale acestuia, care vor aparea odata cu intrarea în vigoare a actului normativ.

Se transfera povara de la un buget la altul

Forma initiala a proiectului de lege prevedea ca toate pensiile „speciale” (ale militarilor, politistilor, magistratilor, diplomatilor, functionarilor publici parlamentari, parlamentarilor, personalului aeronautic civil navigant profesionist din aviatia civila si cele ale personalului Curtii de Conturi) urmeaza a fi recalculat si reduce corespunzator, astfel încât cuantumul lor sa reflecte contributiile platite de-a lungul timpului la sistemul public de pensii, renunându-se la finantarea sau suplimentarea lor de la bugetul de stat.

În schimb, ultima varianta a proiectului de lege mai sus mentionat prevede ca pensiile de serviciu ale angajatilor din aparare, ordine publica si siguranta nationala vor fi exceptate de la recalculare si își vor pastra cuantumul actual. Mai mult, acestea vor fi integrate în sistemul public de pensii, adica nu vor mai fi platite de la bugetul de stat, prin alocari catre ministerele corespunzatoare, ci de la bugetul asigurarilor sociale, adica din banii colectati din CAS-ul platit de toti salariatii.

Buget care deja înregistra un deficit de 6,5 miliarde de lei în noiembrie 2009, adica 1,3% din PIB-ul estimat pe anul trecut. Potrivit bugetelor pe 2010 ale Ministerului Apararii Nationale (MApN), Ministerului Administratiei si Internelor (MAI) si Serviciului Român de Informatii (SRI), suma totala alocata pentru plata pensiilor în aceste structuri este de 3,7 miliarde de lei.

Apararea si ordinea publica, „mai egale” în drepturi

Ultima varianta a proiectului legii unice de pensionare stipuleaza ca, spre deosebire de celelalte pensii „speciale” aflate în prezent în plata, care urmeaza sa fie recalculat corespunzator cu sumele cu care beneficiarii au cotizat la sistem si cu stagiul lor de cotizare, pentru pensiile de serviciu ale militarilor si politistilor, „punctajul mediu anual se determina prin raportarea cuantumului pensiei stabilite conform legislatiei anterioare la valoarea unui punct de pensie în vigoare la data intrarii în

vigoare a noii legi unice de pensionare”. Cel mai simplu calcul aritmetic arata ca, efectuând acest calcul în sens invers, adica înmulțind punctajul mediu anual rezultat din algoritmul prezentat în proiectul de lege cu valoarea la zi a unui punct de pensie, rezulta ca militarii si politistii pensionari își vor pastra cuantumul actual al pensiilor.

Este drept, spre deosebire de celalalte categorii de pensii de serviciu, în cazul lucratorilor din aparare, ordine publica si siguranta nationala apare o problema. Acestia din urma nu au contribuit deloc, în perioada activa, la sistemul public de pensii, ci au platit doar 5% din salariul brut lunar la bugetul de stat, buget din care își primesc si pensia. Astfel încât, daca li s-ar aplica recalcularea exact ca si celorlalte categorii profesionale mentionate mai sus, ar exista doar doua posibilitati: sau ar încasa pensii corespunzatoare acestei contributii mult reduse, de 5%, sau si-ar pierde pensiile, întrucât nu au platit deloc contributii la bugetul asigurarilor sociale.

Nu se doreste reducerea pensiilor „în uniforma”

Exista însa o alta solutie care sa aduca pensiile militarilor si politistilor mai în acord cu principiul contributivitatii, pe care autoritatile sustin ca vor sa construiasca noul sistem unitar de pensii. Solutie prezentata chiar de catre actualul ministru al muncii, Mihai Țeitan, în mai 2009: aceea de a recalcula pensiile de serviciu respective ca si cum salariatii si angajatorii cu pricina ar fi platit nivelul de CAS valabil în fiecare an de activitate, aplicat corespunzator veniturilor câștigate în anii respectivi.

„În momentul în care intra legea noua, eu spun: si le dau cât iese. În fiecare an, eu stiu cât a fost contributia normala - 12%, 13%, 14%, 30% - si fac calculul, câte puncte îi ies în fiecare an omului, tinând cont de salariul lor. Și o sa iasa o pensie ca si când au fost în sistemul asta public. Cât o sa fie pensia aia, atât le dau”, declara anul trecut Mihai Țeitan.

În acest fel, pensiile curente aflate în plata ale militarilor si politistilor ar fi fost recalculat dupa acelasi principiu ca si cele din sistemul public (chiar daca beneficiarii au contribuit mult mai putin si la alt buget decât cetatenii „normali”) si nu ar mai fi echivalente cu 60% din ultima solda sau salariu brut. Mai ales ca, potrivit legislatiei curente, aceste pensii s-au actualizat anual, de-a lungul timpului, nu prin raportare la salariul mediu pe economie, ca la pensionarii din sistemul public, ci la câștigurile din sectoarele de aparare, ordine publica si siguranta nationala - semnificativ mai mari.

Se pare însa ca nu se va mai apela la aceasta solutie. Consilierul ministrului muncii, Loredana Manolache, a declarat, saptamâna trecuta, ca militarii, politistii si angajatii serviciilor secrete ar putea beneficia de conditii aparte de pensionare, cu anumite sporuri, justificate de conditiile dificile de munca ale acestora, conditii care sunt în prezent negociate cu ministerele de resort. Ea a adaugat ca recalcularea pensiilor pentru aceste categorii ar putea sa se faca dupa algoritmul dupa care se calculeaza aceste pensii în prezent, care este diferit de cel aplicabil celorlalte categorii de pensionari.

Pensiile în plata se mentin, salariile cresc

Pe de alta parte, potrivit expunerii de motive a proiectului legii unice de pensionare, vor fi integrate în sistemul unitar de pensii publice toate persoanele care activeaza în prezent în domenii în care se utilizeaza legi speciale de pensionare.

„Conform cotelor actuale de contributii de asigurari sociale, angajatorul va plati 20,8%, aplicat fondului de salarii brute, iar angajatul 10,5%, aplicat salariului brut lunar, conform legii. În cazul personalului din aparare nationala, ordine publica si siguranta nationala, se transfera cei 5% ce se plateau la bugetul de stat catre bugetul asigurarilor de stat si se adauga înca 5,5%. Majorarea cu 5,5% a contributiei se realizeaza prin cresterea soldei/salariului brut, astfel încât câștigul net sa nu fie afectat”, se spune în expunerea de motive, iar proiectul propriu-zis spune acelasi lucru.

În plus, pentru angajatii activi din aparare, ordine publica si siguranta nationala, stabilirea pensiilor se va face prin înmulțirea numarului mediu de puncte pe care persoana l-ar fi realizat pe toata durata de activitate, daca ar fi platit contributii de asigurari sociale, cu valoarea unui punct de pensie, stabilita prin lege”.

Tunurile pe întreprinzatori

Actionarii si asociatii firmelor private, membrii asociatiilor familiale, PFA-urile, liber-profesionistii, precum si persoanele platite exclusiv pe drepturi de autor, conventii civile sau contracte de colaborare, care realizeaza, din aceste surse, venituri anuale de minimum 7.344 de lei (patru salarii medii brute) vor fi obligate, potrivit proiectului de lege, sa plateasca CAS

integral, de 31,3%, pe aceste sume.

Mai mult, desi aceasta obligatie de plata se declanseaza doar la venituri lunare de minimum 612 lei pe luna, baza de impunere este de 705 lei pe luna (salariul minim din sectorul bugetar), ceea ce se traduce printr-un CAS minim de 220 lei lunar. ?i, spre deosebire de cei platiti pe drepturi de autor, toate celelalte categorii datoreaza CAS pe veniturile specificate chiar daca au si un contract de munca, fiind astfel dublu impozitate! Iar plafonul maxim de impunere a CAS este fixat extrem de sus, la cinci salarii medii pe economie (echivalent cu un CAS lunar de 2.870 lei pe luna), scopul sau fiind nu acela de a limita povara fiscala a contribuabililor, ci, dupa declaratiile ministrului muncii, Mihai ?eitan, „de a nu mai exista pensii foarte mari platite de stat”.

În ipoteza fericita, dar nespecificata în lege, în care baza de impunere a CAS pentru aceste categorii va fi similara celei prevazute de Codul Fiscal pentru impozitul de 16% (adica venitul net, dupa scaderea cheltuielilor si a diverselor deduceri), pornind de la proiectia din bugetul de stat pe 2010, care estimeaza încasari din impozitul pe venituri din activitati independente de 528.357.000 lei, rezulta ca din aceste venituri s-ar putea încasa CAS de peste un miliard de lei.

Dintr-un alt calcul posibil, care porneste de la ipoteza ca fiecare dintre cele 344.543 de PFA-uri înregistrate la ONRC la finalul lui 2009 va plati CAS-ul minim impus de lege, de 220 de lei, rezulta încasari pentru pensii de 910 milioane de lei. Însa, daca pe total PFA-urile s-ar asigura la o suma medie situata între pragurile prevazute de lege, de 705 si 9.180 de lei, încasarile din CAS ar putea fi substantial mai mari, de peste 6 miliarde de lei. Deloc spre lauda celor care l-au elaborat, proiectul de lege este suficient de vag pentru a îngadui si alte interpretari si calcule.

Guvernul își face loc pentru deficitul propriu

În forma ei actuala, noua lege a pensiilor este menita sa reduca nu presiunea asupra bugetului asigurarilor sociale, din care se platesc pensiile publice, ci pe cea suportata de bugetul de stat, adica sa asigure mai multi bani la dispozitia Guvernului. Acest lucru este recunoscut chiar de catre ministrul ?eitan, care a declarat, saptamâna trecuta, ca bugetul de pensii va trebui subventionat anul viitor de la bugetul de stat doar cu un miliard de euro, fata de 1,5 miliarde de euro anul acesta.

În prezent, de la bugetul de stat, obligatiile anuale de plata legate de pensii pot fi estimate la aproape 9,6 miliarde de lei, reprezentând pensii pentru angajati din aparare, ordine publica si siguranta nationala (3,7 miliarde de lei), suplimentarea pensiilor speciale partial contributive (493 de milioane de lei) si subventii pentru acoperirea deficitului sistemului public de pensii (5,4 miliarde de lei, în ianuarie-noiembrie 2009).

În urma aplicarii actualei forme a proiectului de lege, plata pensiilor MAPN si MAI s-ar transfera la bugetul asigurarilor sociale, pensiile magistratilor, diplomatilor, parlamentarilor si aviatorilor n-ar mai fi suplimentate de la bugetul de stat si, în schimb, ar apare obligatii de plata a CAS pentru militari si politici, de circa 1,86 miliarde de lei, dupa cum reiese din bugetele pe 2010 ale celor doua institutii.

CAS pe dividende?

De vreme ce proiectul de lege stipuleaza ca vor fi impuse cu CAS veniturile actionarilor, asociatilor si comanditarilor, fara alte precizari, din forma actuala a actului normativ rezulta ca si dividendele, si sumele obtinute din cesionare de actiuni si parti sociale, ca si din lichidari de firme, vor fi venituri purtatoare de CAS.

Asta în pofida declaratiilor de negare ale ministrului finantelor, Sebastian Vladescu, care a spus ca „nu exista documente” cu privire la „ideea de CAS pe dividende”. Precum si în pofida bunului-simt si a caracteristicilor aparte ale dividendelor. Acestea nu sunt venituri certe si cu caracter de continuitate si reprezinta câstiguri din investitii, nu din munca în sens juridic. Pe lângă ca, în acest fel, s-ar ajunge în România la o tripla impozitare a profitului.

Daca în privinta cesionarii de actiuni si parti sociale si a veniturilor din lichidari de firme este greu de facut o estimare, lucrurile stau altfel în privinta dividendelor. Guvernantii mizeaza, în bugetul de stat pe 2010, pe încasari din impozitarea dividendelor încasate de persoanele fizice de peste 1,5 miliarde de lei, ceea ce înseamna o baza de impunere de 9,3 miliarde de lei. Aplicând CAS-ul de 31,3%, rezulta încasari potientiale la bugetul de pensii de aproape 3 miliarde de lei.

Solutie: solidaritatea între generatii, împotriva statului

Una dintre solutiile la care micii antreprenori ar putea recurge pentru a evita plata CAS-ului pe veniturile specifice obtinute este aceea de a ceda din partile sociale detinute la firme, precum si 99% din profitul obtinut, parintilor sau altor rude aflate la pensie, întrucât acestia sunt exceptati de la plata CAS pe aceste sume, este de parere Sorin Istrate, managing partner al firmei de servicii de consultanta fiscala, contabilitate si salarizare Contexpert Consulting.

„Celebra vorba româneasca își dovedeste din nou aplicabilitatea. Oare eventualii investitori în România își vor aduce cu ei batrânii?”, se întreaba, retoric, Istrate.

Potrivit acestuia, prin noul proiect de lege cu privire la pensii, statul ataca clasa sociala medie din România si se distanteaza din ce în ce mai mult de majoritatea statelor din UE. „Ce vor face cei care, pâna în acest moment, au ales sa-si construiasca singuri libertatea financiara si viitorul dupa vârsta retragerii din activitate? Vor face precum cei care si-au înregistrat masinile în Bulgaria, refuzând sa plateasca taxa de prima înmatriculare a autovehiculelor”, a conchis Istrate.

E din ce în ce mai scump sa muncesti în România

Taxe si contributiile obligatorii ale angajatorilor cu forta de munca consuma, în medie, în România, 34,2% din profitul companiilor, semnificativ peste media tarilor din Europa de Est si Asia Centrala (23,1%) si chiar a statelor membre OECD, care grupeaza cele mai bogate, dar si cele mai „sociale” state ale lumii, în special din Europa (24,4%).

Prin comparatie, în Bulgaria, tara vecina si cu un sistem de impuneri sociale extrem de asemanator cu cel românesc, totalul contributiilor cumulate ale angajatorului si angajatului, pentru pensie, sanatate, somaj, accidente de munca si garantarea creantelor salariale, este de 30,5% din venitul brut lunar, fata de 44,25% în România. CAS-ul pentru pensii, în Bulgaria, este de 10% pentru angajator si 8% pentru angajat. ?i în Ungaria, totalul contributiilor este sub nivelul de la noi (41,5%).

De retinut ca „legendarul” stat asistential suedez impune angajatorilor si angajatilor, cumulat, contributi sociale totale de doar 38,42%, din care 31,42% pentru angajatori, acestea din urma fiind reduse, în 2008, la 21,30% pentru salariatii între 18 si 25 de ani.